

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**EXIMI-//VM PLANEQVE DIVI-//NVM OPVS
INCOMPARABILIS// Theologi Dionysij, professione
Car//thusiani, in quo opere contine[n]tur// quinque
humanae uitae specu//la**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, 1540

De fructibus obedientiae. Cap. VII.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55481](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55481)

SPECVLVM

De fructibus obedientie.

CAP. VII.

P R I M V S itaq; fructus uirtutis obedientie est, quod pacem dat & seruat religioso. Qui enim minus est obediens frequentes habet turbationes, quia non est promptus ad multa, que sibi imponuntur, ad que si esset promptus non turbaretur, sed pacem haberet. Ideo dicitur: Qui timet preceptum in pace uersabit. Solus quidem obediens est, qui cum timore preceptum sui prelati recipit. Sic intelligo quod gloriosorum terre uere fidei principum, alter seruos dominis carnalibus obedire per omnia, alter uero subditos esse in omni timore domini precipit, illud adiciens ut hoc non tantum bonis ac modestis exhibeant, sed etiam discolis. Neque enim de domino iudicare seruum decet, sed mores eius qualescumque perferre. Quo enim immitior dominus aut prelatius, eo & clarior deoque acceptior obedientia & patientia subditi seu serui est. Unde poeta laureatus Franciscus libro suo, de remedijs utriusque fortune, dolori conquerenti de duricia & perversitate dominorum seu prelatorum respondet ratio. Nulla re melius quam dilectione & obsequio mollientur scilicet duri prelati, & fortassis adeo ut quod obedientibus accidit, inde tibi uentura libertas & pax, unde te seruum luges aut subiectum. Deinde dolori conquerenti & dicenti, imperiosus & difficilis est dominus seu prelatius, respondet non sine causa illi in sortem obuuisse tecum in animo tuo pone. Quicquid ergo iubet quamuis difficillimum sed honestum, deum ipsum iubere credito. Sic ergo per omnia prelati obediant subditi si iusta prelati

Prou. 13.

Petrarcha

precipiunt. Non difficultas retrahat, non labor, non Tit.
 negata premia, non irrogata supplicia. Vnde Apосто-
 lus cum seruos per omnia dominis obedire præcepis-
 set, subaudiis dummodo iniustitia & inhonestas absint,
 addidit. Non ad oculum seruientes quasi hominibus
 placentes, sed in simplicitate cordis timētes deū. Hæc
 ille. Secundo, obedientia acquirit religioso gratiam
 maiorū suorū. Sicut enim syllaba indifferēs, est multū
 accepta uersificat oribus: quia possunt de ea facere qd
 uolunt, siue breuem, siue longam, ita & uere obediens
 prelato suo acceptus est, quia potest de eo facere quod
 uult. Exemplum habemus in Vitispatrum de abbate Siluano
 qui cum quæreretur a quibusdam, quare dili-
 geret discipulum suum Marcum præ alijs, duxit eos
 per cellas fratrum, & uocās unum nō statim uenit. Si-
 militer & multi fecerunt. Cum autem ueniens ad cel-
 lam Marci uocasset eum, ipse relicta litera imperfecta
 quam scribebat, statim uenit ad eum. Quo uiso di-
 xit Abbaseis, Ecce quare plus diligo eum. Et illi dixe-
 runt. Vere & plus diligendus est a te, quia deus plus
 diligit eum. Talis etiam erat Paulus, qui de se primæ
 ad Corinthios decimo ait. Ego per omnia omnibus
 placeo, nō quærens quod mihi utile est, sed quod mul-
 tis. Vnde Ecclesiastici trigesimotertio: Respicite quo-
 niam non soli mihi laboraui, sed omnibus exquiren-
 tibus disciplinam. Augustinus. Quanto amplius rem
 cōmunem quā propria-uestra curaueritis, tanto uos
 amplius proficere noueritis. Tertio, obedientia to-
 tam cōgregationem quam inobedientia summe per-
 turbat, pacificat. In cuius figura primi Machabæorū
 decimotertio legitur: Siluit terra, id est, in pace fuit
 omnibus diebus Symonis, qui interpretatur obediens.
 Quarto obedientia utilē hoīem facit cōgregationi suæ.

Siluanus

SPECVLVM

2 Reg. 25

Bonus enim obediens est sicut asina quæ erat in Hierusalem communis, quam quilibet poterat accipere ad quoscunque usus. Et felix qui potest dicere cum Psalmista: Ut iumentum factus sum apud te, tenuisti manum dexteram meam, & in uoluntate tua nõ mea deduxisti me. Quinto obedientia custodit à periculis peccatorum. Exequens enim obedientiam, est in negotio regis celestis, cuius mandatum exequitur, & ideo est securior, quàm qui est in proprio ut mercator. Vnde Gregorius dicit: Sola obedientia uirtus est, quæ ceteras uirtutes menti inserit insertasque custodit. Sexto obedientia facit hominem nobilissime triumphare, uidelicet de hoste fortissimo scilicet proprio animo, cui qui dominatur melior est secundum Salomonem expugnatore urbium, à quo quidẽ animo & sensu multi uincuntur, postquam uicerunt carnem, mundum & diabolum. Septimo obedientia facit deo sacrificiũ acceptissimũ. Per pietatẽ enim offerũt deo res tẽporales, per abstinentiã propria caro, per obedientiam uero propria uoluntas. Primi regum decimo quinto: Melior est obedientia quàm uictima, quia secundi Gregorium. Per obedientiam propria uoluntas martatur. Tanto igitur quisque citius deum placat, quãto repressa ante eius conspectum proprii arbitrii, superbia præcepti se immolat. Octauo obedientia facit preces apud deum efficaces. Vnde Augustinus in libro de opere monachorum: Cuius exauditur una oratio obedientis, quàm decem milia contemptoris. Vnde Gregorius: Si obediens fuerimus præpositis nostris, obediens deus orationibus nostris. Et hoc iustum est: Qui enim prælatum audit & ei obedit, deum audit & ei obedit. Iuxta illud: Qui uos audit, me audit, & qui uos spernit, me spernit. Et ideo etiam dicit Moyses

ses ad murmuratores & inobediētes: murmur uestrū
 non est contra me, sed contra dominum. Exodi, deci-
 mo sexto. Vnde Gregorius super Leuiticum homilia
 undecimo. Seruus si domino irreuerens sit, id est, sub-
 ditu: si praelato inobediens fuerit, per hunc corpora-
 lem dominum & praelatum in dominum maiestatis
 contumeliam iactat. Nono obedientia summe di-
 tar meritis. Sicut enim mercator qui circa omne gen^o
 negociationis & omni tempore & in preciosis merci-
 bus negociatur facile ditatur, ita & uere obediens, q̄
 in omni tempore & opere meretur. Et ideo bene po-
 test dici obedientiæ illud prouerbiorum ultimo. Mul-
 ta filia scilicet uirtutes spiritus sancti filia, congrega-
 uerunt diuitias, tu supergrassa es uniuersas. Econ-
 tra inobedientia omnibus meritis hominem spoliat
 ac pauperem facit. Nam ut superius dictum est. per
 inobedientiam animarum opera non respiciuntur, o-
 rationes & uota non suscipiuntur, contingitque ino-
 bedientibus illud Aggei primo. Seminaſtis mulium et
 intulistis parum, comedistis & non estis saturati, bibi-
 stis, & non estis inebriati. Intellige de cōmunionē cor-
 poris Christi sacramentaliter & non uirtualiter ut Iu-
 das. Et sequitur ibidem. Et q̄ mercedes cōgregauit mi-
 ſit eas in saccum pertusum. De sacco quippe pertuso
 aliunde exit, quod aliunde immittitur, quia inobedi-
 entes meritum quod ex bono opere acquirūt per ino-
 bedientiam perdunt. Decimo obedientia ad maiore
 perducit gloriam. Vnde legitur in Vitispatrum quod
 quidam senex uidit quatuor ordines in caelo, unum
 infirmantium & gratias agentium. alium infirmis mī-
 nistrantium, alium in solitudine degentium, alium uē-
 uentiū in obedientia, & hic erat super omnes. Et cum
 quæreret rationem, dictum est ei, quia alij quod faci-
 nru

S P E C C U L U M

Phillip. 2

Eccle. 10

unt, faciunt secundum uoluntatem suam, hi autē proprias uoluntates abdicantes quod faciunt, faciunt secundum iussionem patris spiritualis, quod est maius. & ideo ducet ad gloriam maiorem. Ad Philippen. 2. Factus est obediens usq; ad mortem, propter quod & deus exaltauit illum. Ipsa enim filij dei obedientia a deo meruit exaltari, ut ad gloriam eius sceleretur omne genu. Itaq; obedientia stipendium est regnare, obedientia seruus seu operator rex est hominū socius angelorum, horror dæmonum. Undecimo, obedientia homini obediens diuinam misericordiam impetrat. Eccle. 10. Eris uelut filius altissimi obediens, & miserebitur tui magis quam mater. Igitur quodcumq; potest manus tua in operibus obedientie instanter operare consulit sapiens Ecclesiastes 9. sciēs quod sicut dicit Poeta laureatus lib. suo 1. de remedijs utriusque fortunæ, magnum satis ipsa sibi uirtus est præmium. Conscientia bonorum operum nihil est dulcius. Non te retrahat ab honesto desperatio præmiorum: quia nullum etiam in hac uita recte factum premio caret, cuius (ut sapientibus placet) fructus uberrimus est fecisse, atq; in silētio meminisse. Nihil quoq; dulcius est bene & obediens expensæ temporis memoria. Tempus ergo nō est uane expendendum: quia secundū Bernardum: Nihil præciosius tempore, sed heu, nil eo hodie uilius inuenitur: transeit dies salutis, & nemo recogitat, nemo sibi diem perire et nunq̄ reditū causa satur. Et iuxta sententiam eiusdem: Sicut capillus de capite: sic nec momentum de tempore peribit indiscussum, qualiter fuerit a nobis expensum: Nō igitur preciosis operibus consumamus tēpus, qd nobis ad agendam penitentiā, ad obtinendam ueniam, ad acquirendam gratiam, ad promerendam celestē gloriam miseratio

Veratio diuina indulfit. Vnde notandum quod tem-
 pus modo datur, sed postmodum aufertur: modo tē-
 pus iuuat, postmodum aduersabitur: tēpus modo est,
 sed postea finietur. Datur dico tempus modo ad merē **Ecd. 17**
 dum & pœnitendum. Iuxta illud: Numerum dierum
 & tempus dedit illi, ut scilicet dominus tēporis esset,
 & in tempore pœniteret & mereretur. Seneca in pro-
 uerbis: Omnia aliena sunt a nobis, tempus tātum no-
 strum est, quotidie deterior est posterior dies. Postmo-
 dum tempus auferretur. Iuxta illud psal. Cum accepe-
 ro tempus, ego iustitias iudicabo. Accede igitur pecca-
 tor cum fiducia thronum misericordiae dum licet ap-
 pellare, dum adhuc dies est cōparationis, dum miseri-
 cordia sedet in throno suo, quæ exuperat iudicium,
 caue ne differas quousq; dñs acceperit tēpus a te, tunc
 utiq; iustitias iudicabit nec appellare licebit. Secun-
 do dixi quod mō tēpus iuuat. Primi Machabæ. 12. Ve-
 nit Jonathas quia tēpus est iuuat, elegit uiros & mi-
 sit illos Romā &c. Postea aduersabitur. Threnorū pri-
 mo: Vocauit aduersum me tēpus ut cōterat electos su-
 os. Tertio dixi q̄ tēpus finiet. Apoc. 10. Jurauit ange-
 lus per uiuētē in secula quia tēpus amplius nō erit.
 Ideo ualde bene concludit Apostolus: Ergo dum tem-
 pus habemus eperemur bonum ad omnes. Item sci- **Gala. 6.**
 endum q̄ istud tempus est labile breue & acceptabile,
 quia labile redimendum est. Ad Ep̄thesios quinto: Re-
 dimentes tempus quoniam dies mali sunt. Quoniam
 breue, conseruandum est. Ecclesiastici decimo: Fili cō- **Ephe. 5.**
 serua tempus & deuita a malo. Quoniam acceptabile, **2. Cor. 6.**
 salubriter expendendum: si, secundā ad Corin. 6. Ecce
 nunc tempus acceptabile, ecce nūc dies salutis. Sed
 heu tēpus benefaciēdi domine dissipauerunt legē tuā.
 De quo in Polycraticeo lib. primo Cap. 1. sic scribitur.
 Qui.

SPECVLVM

Quis eo indignior est, qui suūpsius contemnit habere
 notitiam, qui tempus quod parca manu datum est
 ad mensurā in uisum uitæ & solum reparari non po-
 test, usuraria quadā accessiōe & pœnali repetendū in
 uitæ dispendia prodigit, & in contumeliam authoris
 effudit. Ad hoc sane nasci hominem, & ad hoc ei dari
 tempus constat, ut creatorem suum colat, amet, cogi-
 tet, quidquid hinc excidit perditur. Videte ergo quā-
 rum perditū temporis est, quantumq; non perdit. Id-
 circo studeat unusquisq; obedire statuti ordinis Car-
 thusien. in prima parte ca. 41. ubi ponitur talis distin-
 ctio horarum, ut sciamus quomō utiliter expendere
 debemus tēpus nostrum. Spatium inquit uel à pri-
 ma usq; ad tertiam hyemis tempore, uel à matutinis
 usq; ad tertiam æstate, diebus omnibus exercitijs spi-
 ritualibus mancipamur. A tertiā uero usque ad sextam
 feriā diebus manuum deputatur operibus, quæ
 tamen opera saltem breuibus uolumus orationibus
 interrumpi. Spacium uero quod sextæ nonæq; inter-
 est quieti deputatur æstate, & quod nonam uel uesperas-
 que discriminat manualibus deputatur operibus. Sem-
 perq; in operando saltem ad breues & quasi iaculatas
 monemus orationes recurrere. Porro à spatij operi
 manuum deputatis utilitatem non intendimus exclu-
 dere lectonis. A uesperis usque ad completorium spi-
 ritualibus opera datur, in quadagesima usque ad cō-
 pletorium licet manualia operari. Post cōpletorium
 nequaquā ultra multum differimus accubare. Mone-
 mus etiam horis ad quietem deputatis dormitiōi ma-
 gnum studium impendere, quo temporibus ceteris a-
 lacriter uigilare possimus. Hæc omnia ibidem. Secun-
 dum hanc ordinationem expendere curemus tempus
 nostrum. Nam & monachorum legislator fundamen-
 tum

tum statutorum nostrorum, beatus scilicet Benedi-
ctus præcepit, ut omnes magistrā regulā sequantur.

Exhortatio ad obedientiam.

CAPVT VIII.

Eia ergo charissimi & desiderantissimi fratres,
huic gloriosæ & excellentissimæ uirtuti obe-
dientiæ ceterarumq; uirtutum primiceriæ, de qua ta-
men utilia & gloriosa in præsentī speculo uestro, quod
spiritu Iesu operante ad uestram ædificationem col-
legi, speculari potestis ultro, ut occurratis consulo,
uenientem per mandatum prælati, læto animo uel pa-
tentibus ulnis excipientes atq; amplectentes, ut enim
resistētibus permolesta, sic amantibus periucunda est.
Iugum qui tert uolens leue efficit. Sed heu omnes fe-
re de numero stultorum filiorum sumus, de quibus
sic dicit Ancelmus libro suo de similitudinibus. Pro-
pria uoluntas cuidam herbæ uenenosæ & mortiferæ
similatur, quam quidam medicus peritissimus proge-
niti cuiusdam primis parentibus interdixit, commi-
nans quod si ex ea comederent, leprosi effecti interi-
rent. At illi præceptis eius obedire noluerunt, sed ex
eadem arbore comederunt, unde & leprosi effecti,
leprosos filios genuerunt, & ut medicus comminatus
est mortui sunt. Quorum filii, licet parentes suos co-
gnouerunt, herba illa infirmatos fuisse & mortuos,
seque ipsos lepra percussos, eandem tamen herbam su-
per oēs alias diligunt, inde cibos suos cōdiunt, & ma-
ne & uespere quasi pro medicamēto accipiunt. Hi quā
sint dementes, omnis qui audit aduertere potest. Sed
nec minus dementantur qui propria uoluntate utun-
tur. Nihil itaq; illis dementius, quā nihil utuntur sua
L men-